

Dalastrategin

Med förenade krafter mot 2016

Den skrift som du håller i din hand är ett strategidokument som anger inriktningen av arbetet med Dalarnas utveckling.

Slutresultatet vill Region Dalarna se som en bred överenskommelse, ett gemensamt åtagande som gagnar Dalarnas välstånd.

Region Dalarna

Utmaningarna

Människorna i Dalarna trivs med sin tillvaro. Livskvaliteten som länet erbjuder är attraktiv och naturen gör att människor söker sig hit, både som turister och för att förverkliga drömmar om boende, arbete och företagande. Kulturutbudet är rikt på upplevelser med musik, idrott och kulturarv. Länet är stort och med gott om plats, Nästan alla har kort restid till sina arbetsplatser och omvärlden finns inom allt närmare räckhåll. Mycket fungerar väl och gör Dalarna till en bra region att leva och verka i.

Som för alla andra regioner i Sverige finns det dock utmaningar som behöver hanteras.

Kompetensförsörjningen

En första utmaning består i att Dalarnas befolkningsutveckling kommer att ställa nya krav på samhället. Hela landets befolkning blir äldre genom de stora barnkullarna under 1940-talet. De årgångarna börjar nu pensioneras och lämna arbetsmarknaden, tidigare i Dalarna än i andra regioner, men de yngre generationerna är inte lika stora. Den kompetensbrist som finns i Dalarna redan nu blir allt större. Fler behövs därför i meningsfullt arbete – de arbetslösa behöver få jobb, sjuka och förtidspensionerade behöver rehabilitering och människor från andra länder behöver skapa sin tillvaro i Dalarna. Arbetskraftens kompetens behöver anpassas till näringslivets och den offentliga sektorns behov, och de jobb som erbjuds måste göras mer attraktiva.

Miljömställningen

Utmaningen att möta arbetslivets behov ska gå hand i hand med utmaning nummer två – att nå miljömålen och till nästkommande generationer överlämna ett samhälle där de stora miljöproblemen är under kontroll. Energianvändningen och transportererna måste effektiviseras för stora indu-

strier och enskilda hushåll. Giftfria och reurssnåla kretslopp måste utvecklas. Alla produktionsstegångar som skog, mark och vatten måste tas tillvara bättre samtidigt som natur- och kulturmiljöer liksom människors sociala välbefinnande måste värnas. En miljödriven tillväxt och välfärd och ett hållbart samhällsbyggande kan bidra till att möta flera av dessa utmaningar.

Globaliseringen

En tredje stor utmaning är att klokt och kreativt hantera det faktum att vårt vardagsliv i allt högre utsträckning utspelar sig på en global arena. Sociala och kulturella idéer sprider sig över Internet, genom ökad rörlighet i den nära och avlägsna omvärlden och genom media. Politiska och ekonomiska beslut i andra delar av världen påverkar vardagslivet i Dalarna. Stora företag fattar beslut som ställer företag i Dalarna utan kunder och människor utan jobb. För att hantera detta krävs en ökad omställningsförmåga i det privata, offentliga och näringslivet. Genom det ökade utbytet med omvärlden kan också Dalarna göras dynamiskt, konkurrenskraftigt och känt.

Dalarnas särskildhet

Det goda livet här visar sig bland annat i att Dalarna har ett av landets starkaste regionala varumärken. Landskapet är väl känt och många har en personlig relation till Dalarna. Kompetens- och arbetskraftsförsörjningen, miljömställningen och globaliseringen är stora och gemensamma utmaningar. Förhåller vi oss till dem med en gemensam strävan och gemensamma ansträngningar kommer Dalarna och dess varumärke att bli allt starkare med tiden.

Det är dessa stora utmaningar som ligger till grund för visionen och målbilderna och som bestämmer vägvalen för en hållbar regional utveckling i Dalarna.

Visionen och målbilderna

Visionen

Dalarnas framtid ligger i våra egna händer.

I Dalarna möts tradition och nytänkande och här kan alla utvecklas.

Dalarna drivs av lust, vilja och skapandekraft.

Dalarna växer och utvecklas i aktivt utbyte med sin omvärld.

Målbilderna

- Dalarna 2016 är en region som präglas av socialt välbefinnande och god hälsa – inte minst för barnen – och där människors vilja och kunskap som drivkraft för utveckling och tillväxt tas tillvara
- Dalarna 2016 är en region där jämställdhet och mångfald också ses som drivkrafter för utveckling och tillväxt
- Dalarna 2016 är en lärande region som möter människornas, näringslivets och samhällets behov av kunskap och kompetens
- Dalarna 2016 är en välkomnande, nydanande och dynamisk region som gör att många söker sig till just Dalarna för att leva här men också för att etablera och driva verksamheter av olika slag
- Dalarna 2016 är en bärkraftig region med ett näringsliv som står starkt i nationell och internationell konkurrens
- Dalarna 2016 är välkänt och respekterat för sitt miljöarbete och sitt sätt att använda energi- och miljömställningen till utveckling och tillväxt
- Dalarna 2016 är en region som tar vara på alla delars attraktionsvärden och tillväxtpotential och som ser sina natur- och kulturmiljöer som en unik tillgång för både lokal och regional utveckling
- Dalarna 2016 är en region där Falun/Borlänge fungerar som en sammanhållen tvåkärnig stadsregion som skapar tillväxt och nya möjligheter för hela Dalarna
- Dalarna 2016 lever i ett aktivt och vardagligt utbyte med omvärlden – ett utbyte som underlättas av ständigt förbättrade kommunikationer.
- Dalarna 2016 kännetecknas av ett tydligt regionalt ledarskap och av en förmåga att ena alla krafter för en positiv utveckling av regionen

Vägvalen

1. Det samspelade Dalarna

Betonar ledarskapets betydelse för Dalarnas utveckling

- ▣ Utöva ett tydligt regionalt ledarskap
- ▣ Stärk möjligheterna till delaktighet och inflytande och därmed den regionala sammanhållningen

2. Det gränslösa Dalarna

Betonar betydelsen av att leva och verka i ett vardagligt utbyte med en allt större omvärld

- ▣ Stärk relationerna med omvärlden genom bland annat strategiska allianser
- ▣ Förbättra och effektivisera transportsystem och infrastruktur för kommunikation och informationsutbyte

3. Det attraktiva Dalarna

Betonar det goda livet och Dalarnas särskildhet

- ▣ Ta vara på hela Dalarnas möjligheter att erbjuda attraktiva miljöer att bo och verka i
- ▣ Främja god hälsa och goda uppväxtvillkor
- ▣ Ta vara på kulturen och mångfalden som utvecklingskraft
- ▣ Vårda och utveckla Dalarnas unika natur- och kulturmiljöer
- ▣ Stärk den lokala utvecklingen
- ▣ Verka för en god och väl fungerande service i hela regionen
- ▣ Stimulera byggande och nydanande arkitektur

4. Det bärkraftiga Dalarna

Betonar betydelsen av näringslivets förändrings- och konkurrensförmåga

- ▣ Stimulera växande företag, entreprenörskap och nyföretagande
- ▣ Stärk den sociala ekonomin
- ▣ Utveckla smarta energilösningar
- ▣ Utveckla och stärk innovativa miljöer för hållbar tillväxt
- ▣ Satsa på forskning och utveckling
- ▣ Främja en kompetensförsörjning som möter näringslivets och samhällets behov

5. Det välkommande Dalarna

Betonar betydelsen av att vi bör bli fler samt betydelsen av ett gott mottagande av människor, kompetens och kapital

- ▣ Välkomna inflyttaren
- ▣ Använd det starka varumärket Dalarna

Genomförandet och uppföljningen

Dalastrategin skall vara styrande eller vägledande för många olika aktörer som på ett eller annat sätt arbetar med Dalarnas utveckling. Insatserna för genomförandet av Dalastrategin fördelar sig följaktligen på flera olika parter.

Dalastrategin verkar och tillämpas genom Dalarnas viktigare handlingsprogram. Istället för att skapa en helt ny struktur för genomförandet bygger Dalastrategin på insatser inom ramen för program och utvecklingsplaner av större regional betydelse. Hit hör det regionala tillväxtprogrammet, Dalarnas miljömål med kompletterande handlingsprogram (till exempel EnergiIntelligent Dalarna), länstransportplanen, kollektivtrafikplanen, Dalarnas landsbygdsprogram, Dalarnas jämställdhetsstrategi och integrationsstrategin för Dalarna. Utöver detta är kommunala översiktsplaner, delregionala utvecklingsprogram, andra regionala handlingsprogram och projekt viktiga byggstenar för Dalastrategin.

Kraften att åstadkomma förändringar skapas i samverkan mellan de aktörer som ansvarar för handlingsprogrammen, dvs. kommuner, delregioner, länsorgan, organisationer, företag, utbildningsinstitutioner och föreningslivet. Ett särskilt stort ansvar vilar på Region Dalarna, Länsstyrelsen och kommunerna när det gäller att i praktiken omsätta Dalastrategin.

Region Dalarnas roll

Region Dalarna har genom sina regionala program ett direkt ansvar i genomförandet av Dalastrategin. Region Dalarna skall därutöver inspirera, följa och koordinera det övergripande arbetet med Dalastrategin. Region Dalarna åtar sig därför också att genom intressentdialoger, samordning och informationsspridning hålla arbetet med och samtalet om Dalastrategin levande.

I arbetet ingår att diskutera överensstämmelsen mellan Dalastrategin och de olika handlingsprogrammen samt att se över behovet av nya program för att genomföra Dalastrategin.

Uppfyllelsen av Dalastrategin bygger på att olika konkreta insatser genomförs för att möta de framtidsutmaningar som Dalastrategin lyfter fram. Region Dalarna kommer att ta årliga beslut om verksamhetsprioriteringar och aktiviteter som skall bidra till strategins stegvisa förverkligande. En del av genomförandet kommer att bestå i att stärka arbetet med att kommunicera Dalastrategins huvudfrågor. Anpassning till olika mottagare är avgörande för att väcka intresse och vinna förtroende för Dalastrategin hos organisationer och företag, politiska forum och enskilda människor.

Ansvaret för uppföljning och utvärdering av de direkta insatserna ligger hos den aktör som tilldelats eller tagit på sig ansvaret för en viss verksamhet.

Samtidigt är det angeläget att kontinuerligt följa Dalarnas utveckling över tiden för att bedöma om de intentioner som beskrivs i Dalastrategin uppnås. Även detta är Region Dalarnas uppgift och ansvar. Uppföljningen och utvärderingen skall göras i ett hållbarhets och helhetsperspektiv för Dalarnas framtidsutmaningar.

”Det nya århundradets största utmaning är att ta ett abstrakt begrepp som hållbar utveckling och göra det till en verklighet för människorna över hela världen.”

KOFI ANNAN

Dalarnas utveckling – ett gemensamt åtagande

Dalastrategin är ett led i en process för utvecklingen i Dalarna, som kan ses som ett ständigt pågående samtal om hur vi gemensamt skall förhålla oss till framtiden.

Dalarnas framtida välstånd bygger på den samlade utvecklingen i hela Dalarna. Den utvecklingspolitik som Region Dalarna genom Dalastrategin vill förmedla lägger huvudansvaret för Dalarnas framtid på oss själva. Staten skall stå för långsiktigt stabila villkor för regional utveckling, men vi måste själva finna de vägar och framgångsfaktorer som just här i Dalarna leder till attraktivitet och tillväxt. Vi måste också finna våra egna vägar för en utveckling i Dalarna som innebär att de tre dimensionerna och resurserna för hållbar utveckling – människan, miljön och ekonomin – samverkar bättre med varandra.

Den skrift som du håller i din hand är ett underlag för diskussioner kring Dalarnas utveckling och handlar om hur vi tillsammans kan bidra till den.

De stora utmaningar som Dalarna står inför är dels globaliseringens konsekvenser – i mening- en att vi i allt högre grad delar vardagen med resten av världen – dels försörjningen av kompetens och dels miljöomställningen. En fjärde utmaning är Dalarnas särskildhet – läge och geografi, vad

människorna i Dalarna själva anser är viktigt och vad som är omvärldens bild av Dalarna.

Utmaningarna är stora möjligheter för Dalarna att välja väg. På detta sätt ger utmaningarna möjligheter att förverkliga det verkligt hållbara Dalarna.

Genom Dalastrategin vill vi skapa processer där vi på lokal och regional nivå själva tar ansvar för våra problem och utvecklar våra styrkor och möjligheter. Vi vill att Dalastrategin skall bli ett gemensamt redskap för de lokala och regionala aktörerna – att enas om vart vi vill nå och hur vi bäst agerar tillsammans.

Region Dalarna har i en bred dialog identifierat vilka områden som näringslivets parter, de regionala aktörerna och inte minst kommunerna i Dalarna ser som särskilt viktiga att samlas kring. Det är uttolkningen av detta som är Dalastrategin.

Region Dalarna vill med de här utgångspunkterna öppna för diskussioner om målen för Dalarnas utveckling och vem som bidrar med vad för att uppnå dem. Slutresultatet vill vi se i form av en bred överenskommelse, ett gemensamt åtagande för Dalarnas utveckling.

Region Dalarna

Fördjupat underlag till Dalastrategin

Dalastrategin är ett kortfattat och renodlat strategidokument som anger inriktningen för arbetet med Dalarnas utveckling. Till stöd för den finns en skrift med ett fördjupat underlag för diskussioner kring Dalarnas utveckling.